

складніші розповіді, підібрані вихователем, під час яких діти вправляються у правильній вимові звуків. Для вправлення у правильній вимові звуків та звукосполучень художнє слово поєднують з картинками. Розглядаючи художні картини, вихователь підбирає поетичні рядки художніх творів, які за допомогою слова передають зміст зображеного на картині і вчать дітей не тільки правильно вимовляти слова, а й розуміти художні образи, які можна створювати за допомогою кольорової гами або художнього слова [3].

У дитячому садку широко використовують спеціальні фронтальні заняття на виховання звукової культури мови, інтегровані заняття, на яких застосовують різноманітні методи роботи, проте художнє слово займає в них вагоме місце.

Усі коротко описані методи в комплексі при систематичному застосуванні сприяють утворенню стійких мовних стереотипів, формуванню правильного дихання, мовного й фонематичного слуху та уваги, розвитку та вдосконаленню артикуляційного апарату.

Список використаних джерел

1. 1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) наук.кер. Богуш А.М. //Дошкільне виховання - 2012.- С. 4-19.
2. Богуш А. М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років./А.Богуш -К.: Вид.дім «Слово», 2004. – 376с.
- 3.Гавриш Н. Художнє слово і дитяче мовлення. /Н.Гавриш – К., 2005.- 170с.
- 4.Гончаренко А. Розвиток мовленнєвої компетентності старших дошкільників./ А.Гончаренко – К.: Світич, 2009. – 147с.
- 5.Мовні ігри та вправи зі словом /Упоряд. В.Л.Сухар. – Х.: Веста: Вид.-во «Ранок», 2008. – 176с.

УДК 378.14

Ожоганич В. П.

студентка спеціальності 012 «Дошкільна освіта, ОС магістр»
Мукачівського державного університету

Іванова В. В.

к.психол.н., доцент кафедри
теорії та методики дошкільної освіти
Мукачівського державного університету

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ

ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З НЕБЛАГОПОЛУЧНИХ СІМЕЙ

Пріоритет захисту і благополуччя дітей дошкільного віку в усіх сферах життя відображений в Конвенції про права дитини [1]. Документ містить чотири основні вимоги, які повинні забезпечити права дітей: виживання, розвиток, захист, забезпечення активної участі в житті суспільства.

У Базовому компоненті дошкільної освіти також йдеться про педагогічний супровід як форму взаємодії педагогів і дітей. Ми вважаємо, що педагогічний супровід дітей дошкільного віку з неблагополучних сімей забезпечить їм можливість благополучного входження в соціум.

Зупинимося детальніше на розумінні різними дослідниками процесу педагогічного супроводу дітей. У педагогічній літературі виділяють різні підходи до характеристики видів педагогічного супроводу. О.С. Белкін [2] акцентує увагу на таких видах, як співдружність, наставництво, опіка, співпраця, партнерство. Г.А. Берулава (2004) [3] розглядає супровід з позиції індивідуальної теорії розвитку суб'єкта. З огляду на цю точку зору, провідним аспектом супроводу повноцінного розвитку дитини стають і освітні програми, і здоров'язберігаючі технології, і провідна роль сім'ї в досягненні запланованих освітніх та особистісних результатів [3].

Аналіз наукових праць, дисертаційних досліджень, методичної літератури дозволив нам конкретизувати поняття «неблагополучна сім'я». Ми вважаємо, що неблагополучна сім'я – це конфліктна, з недоліком виховних ресурсів, морально неблагополучна, педагогічно некомпетентна сім'я, в якій діти потребують педагогічного супроводу, направлено на захист, турботу, підтримку, підкріплення позитивного досвіду входження в соціум.

У логіці дослідження розглянемо особливості розвитку дітей з неблагополучних сімей. О.А. Стребелева, Ю.А. Разенкова [4] відзначають: діти з неблагополучних сімей недостатньо володіють знаннями про навколишній світ, мало знають про працю дорослих, взаємини. Вони виявляють негативне ставлення до оточуючих людей, до себе і власної діяльності (не люблять ділитися своїми враженнями, розповідати про себе і свою сім'ю). Діти з неблагополучних родин не можуть оцінити свою працю і оточуючих, вони дуже потайливі і закриті від інших, часто схильні до істерик, сплесків гніву, плаксивості, підвищеної стомлюваності. У 5-6-річному віці дитина вже не просто цілеспрямовано виконує будь-яку роботу, доручення, прохання заради самої дії, праці, а потребує оцінювання своїх дій із боку дорослих, педагогів, однолітків.

Діти з неблагополучних сімей не відразу розуміють питання, не справляються з поставленим завданням, їм потрібне розширення інструкції. У таких дітей спостерігається швидка стомлюваність, постійно потрібна підтримка інтересу до виконуваної дії. Ініціативу діти з неблагополучних сімей не виявляють, насилу дотримуються правил гри. Вони зазнають труднощів (відмовляються) в оповіданні про себе, свою родину.

Отже, представлена характеристика дозволяє зробити висновок про те, що діти дошкільного віку з неблагополучних сімей мають значні проблеми і

труднощі в пізнавальному розвитку, міжособистісній комунікації і негативне ставлення до себе і власної діяльності, що заважає їм благополучному входженню в соціум.

Для осмислення поняття педагогічного супроводу дітей з неблагополучних сімей зупинимося більш детально на формах педагогічного супроводу дітей дошкільного віку: захисту, піклування, підтримці й підкріпленні.

Захист, на думку С.В. Альохін, С.Д. Кириєнко, С.В. Проняєва, С.В. Тарасової, Л.В. Трубайчук – це діяльність педагога, батька (дорослого), який застосовує комплекс механізмів, що спрямовані на ліквідацію та обмеження негативного впливу навколишнього суспільства з метою реалізації необхідних можливостей і потреб дитини. Так педагог, батько (дорослий) сприяє реалізації безпеки дитини (фізичної і психологічної). Така залежність дітей від батьків (дорослих) у фізичному і психологічному плані зберігається в дошкільному віці; тому необхідно, щоб педагоги, батьки (дорослі) знаходилися поруч, спостерігали за громадською безпекою умов виховання та розвитку дітей, вчасно звертали увагу на умови благополучного входження дитини в соціум.

У працях С.Д. Кириєнко, С.В. Проняєвої, Л.В. Трубайчук турбота характеризується активним сприянням педагога, батька (дорослого), який, відчуваючи позитивні почуття, прагне регулярно реалізовувати необхідні потреби і можливості дітей; турбота може проявлятися в вираженні почуттів, переживань (я тобі співпереживаю), як уважне ставлення до особистості (я уважно дивлюся на тебе) і як предметні вкладення (дарую тобі сюрприз, я принесла тобі машинку).

Слідом за С.В. Альохін в педагогічному супроводі С.Д. Кириєнко, С.В. Проняєвою, Л.В. Трубайчук та ін. виділяють такий компонент як підкріплення і розглядають його як засвоєння дітьми необхідної системи знань, цінностей, норм суспільства. Як правило, підкріплення, уточнюють автори - це своєчасна реакція більш досвідченого дорослого (педагога, батьків) на конкретні дії в поведінці дитини з метою закріпити позитивні вміння; підкріплення буває позитивне (похвальний погляд) і негативний (образливий вираз). Дуже часто підкріплення впливає на активізацію дитини при досягненні запланованих результатів і виражається висловом: «Ти зможеш ...» і «Ти не зможеш ...». Регулярна перевага того чи іншого підкріплення педагога, батька (дорослого) може привести до закріплення уявлень дитини про саму себе як про здібного або не здібного до самодостатньої діяльності, що впливають на становлення суб'єктної позиції дитини в освітньому процесі. Якщо винагорода і покарання можуть бути відкладені, то підкріплення реалізується «зараз», воно відповідає віковим особливостям дошкільників і забезпечує розвиваюче виховання дитини. Підкріплення для дітей з неблагополучної сім'ї - це необхідний вид педагогічного супроводу, бо воно зможе благополучно допомогти у формуванні у дітей впевненості, позитивного досвіду, який важливий в процесі входження в соціум.

Проведений аналіз психолого-педагогічної літератури дозволив нам сформулювати поняття «педагогічний супровід дітей дошкільного віку з неблагополучних сімей», яке визначається як процес захисту, дієвої участі

дорослого в задоволенні потреб, психолого-педагогічної підтримки в освоєнні ним соціального досвіду, результатом якого є благополучне входження дітей в соціум.

Таким чином, проведений нами педагогічний аналіз стану проблеми педагогічного супроводу дітей дошкільного віку з неблагополучних сімей показав: по-перше, заявлена проблема актуальна, але недостатньо розроблена; по-друге, накопичені теоретичні дослідження для її вирішення; по-третє, проблема може бути вирішена через розробку та реалізацію структурно-функціональної моделі педагогічного супроводу дітей дошкільного віку з неблагополучних сімей, адекватної сучасним умовам функціонування дошкільної освіти.

Список використаних джерел

1. Конвенція про права дитини 1989 // Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол. Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.] – К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2001. –Т. 3 : К – М. – 792 с.
2. Белкин, А.С. Основы возрастной педагогики: учебное пособие для студентов / А.С. Белкин. – М.: Академия, 2000.— 192 с.
3. Берулава, Г.А. Методологические основы практической психологии: учебное пособие / Г.А. Берулава. –М.: Московский психолого-социальный институт; Воронеж: МОДЕК, 2004. – 192 с.
4. Стребелева, Е.А. Психолого-педагогическая диагностика развития детей раннего и дошкольного возраста: методическое пособие / Е.А. Стребелева, Г.А. Мишина, Ю.А. Разенкова. – М.: Просвещение, 2009. – 164 с.

УДК 373.2.016:81-028.31

Раточка Г. І.

Студентка спеціальності 012 «Дошкільна освіта», ОС «Бакалавр»
Мукачівського державного університету

Кас'яненко О. М.

кандидат педагогічних наук, ст.викладач
кафедри теорії та методики дошкільної освіти,
Мукачівського державного університету

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>